

Datum 2023-03-22

Diarienummer 1418/22

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienummer U2022/03532

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet - Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)

Nedan följer Göteborgs Stads bedömningar och synpunkter på utredningens betänkande.

Reformens omfattning liksom dess påverkan på det kommunala självstyret behöver motiveras ytterligare

Utredningens intentioner är positiva. Göteborgs Stad instämmer i utredningens bedömning att olika åtgärder kan behövas för att stärka förutsättningarna för en mer likvärdig skola och en mer ändamålsenlig styrning. Utredningen beskriver dock omfattande förändringar i styrningen av skolväsendet. De inriktningar som beskrivs i utredningens alternativ 1 eller 2 innebär en betydande och komplex reform av skolans styrning, som med stor sannolikhet skulle innebära en stor omställning och väsentliga förändringar både för skolväsendet och annan kommunal verksamhet, kommunens organisation och staten. Även om ett fullgånget förstatligande är en större reform skulle även utredningens alternativ 2 med en förstärkt statlig styrning enligt Göteborgs Stads bedömning också få mycket stora, men svåröverskådliga, konsekvenser för hela den kommunala verksamheten och det kommunala självstyret såväl som för staten.

En styrreform utifrån någon av utredningens alternativ ställer krav på flera tillkommande utredningar, resurser för genomförande och tar lång tid att genomföra. Flera komplicerade frågor behöver hanteras kopplat till bland annat finansiering och hur resursfördelningsmodeller ska utformas. När det gäller ett fullgånget förstatligande behöver också omfattande frågor kring bland annat överföring av lokaler och personal från kommunerna utredas vidare. Mot bakgrund av omfattningen och komplexiteten bedömer Göteborgs Stad att det finns risk för att tid och kraft under en lång tidsperiod går åt till att implementera en reform som kan effekter på längre sikt i stället för att utveckla och förbättra skolan inom ramen för nuvarande system.

Utredningen argumenterar för att alternativ 2 påverkar kommunerna i mindre utsträckning eftersom kommunerna fortsätter vara huvudman för skolan. Göteborgs Stad menar dock att alternativ 2 har betydande påverkan på det kommunala självstyret. I denna inriktning flyttas stora delar av kommunernas styrning av skolan över till staten, samtidigt som huvudmannaskapet och ansvaret för genomförandet av en skola av hög kvalitet ligger kvar på den kommunala nivån. Staden instämmer i utredningens bedömning att kommunerna i detta alternativ i större utsträckning får rollen som en utförare. Att som i en av utredningens beskrivna finansieringsmodeller låta kommunerna ansvara för skolverksamhet men begränsa deras rätt att finansiera den genom skatteuttag är en påtaglig inskränkning i det kommunala självstyret.

Syftet med en reform kan vara så viktigt att en inskränkning av det kommunala självstyret är motiverat. En sådan begränsning bör inte vara mer omfattande än vad som är nödvändigt för att uppnå de ändamål som har motiverat samma begränsning. I betänkandet resoneras dock utredningen själv om att det är möjligt att stärka skolans förutsättningar utan en fullskalig reform genom att genomföra delar av utredningens bedömningar. Vidare pekar utredningen på att det kan finnas helt andra åtgärder som i alla fall delvis kan realisera utredningens syften och bidra till en ökad likvärdighet. Göteborgs Stad menar att utredningen inte i tillräcklig utsträckning visat att sådana förändringar av styrningen som beskrivs är det mest effektiva sättet att åstadkomma bättre förutsättningar för en mer likvärdig skola av hög kvalitet, för att det i tillräcklig utsträckning ska motivera omfattande inskränkningar i det kommunala självstyret. Göteborgs Stad bedömer därför att inför en fortsatt beslutsprocess behöver det beslutsunderlag som utredningen presenterat kompletteras med fördjupade resonemang kring om det finns andra mindre omfattande åtgärder som kan uppnå samma syfte utan att medföra den inskränkning i det kommunala självstyret och de omfattande konsekvenser och svårigheter som vissa av alternativen i betänkandet skulle innebära.

Beslutsunderlaget behöver kompletteras med förskoleverksamheten

Göteborgs Stad bedömer att det är en brist att en utredning som syftar till ökad likvärdighet inte har omfattat förskolan, som är en viktig grund i det livslånga lärandet. Beslutsunderlaget bör kompletteras med detta perspektiv, eftersom den statliga styrningen behöver ta ett helhetsgrepp över hela utbildningssystemet, som också omfattar förskolan.

Utredningen beskriver behovet av en ny myndighet med systemansvar för skolan. Denna myndighet kommer att ha ett utökat systemansvar gentemot skolan, men också ha ett stödjande och styrande uppdrag gentemot förskolan. Den delen av uppdraget kommer sannolikt att påverkas av det i

övrigt utökade uppdraget. Det behöver bör därför tydliggöras hur statens styrning av förskolan kan påverkas av utredningens olika inriktningar.

Utredningens bedömningar behöver utredas vidare och konkretiseras

SOU 2022:53 ska ses som ett beslutsunderlag, och utredningen menar att många frågor behöver utredas vidare. Göteborgs Stad instämmer i detta. Merparten av utredningens bedömningar behöver också konkretiseras. Även om det kan konstateras att en fullskalig förändring i enlighet med alternativ 1 eller 2 är en omfattande reform går det inte att utifrån föreliggande underlag göra en närmare bedömning av genomförbarheten av flera av reformens olika delar och dess påverkan på skolans kvalitet och likvärdighet och elevers lärande.

Göteborgs Stad instämmer vidare i utredningens bedömning att en större översyn av komvux bör genomföras. Bland annat innebär dagens finansiering av kommunal vuxenutbildning på årsbasis att det är svårt att skapa en långsiktighet i planeringen av utbudet. Ett stabilare och enhetligt statsbidrag kan minska den ryckigheten. Vidare instämmer Göteborgs Stad i att det finns behov av en utvärdering av lärarlegitimationen och om dess nuvarande utformning i bidrar till att öka läraryrkets attraktionskraft och kvaliteten i undervisningen.

Utredningen bedömer att statens systemansvar bör samlas i en ny myndighet. Även om Göteborgs Stad ser fördelar med att hålla ihop det statliga systemansvaret finns det en problematik i att samla tillsyn/granskning i samma myndighet som samtidigt ska arbeta med normering och stöd till huvudmän. Idag är denna verksamhet åtskild i två olika myndigheter. Frågan om myndighetsstrukturen behöver utredas vidare.

Göteborgs Stad menar också att ett beslutsunderlag inför en styrreform tydligare behöver belysa friskolornas påverkan på skolsystemet för att ge en helhetsbild kring de utmaningar som finns inom skolan och som varit utredningens utgångspunkter.

Utformning av statlig finansiering och dess konsekvenser även för annan kommunal verksamhet behöver utredas

Göteborgs Stad bedömer att betänkandet saknar tillräckliga resonemang om vilka konsekvenser exempelvis en skatteväxling mellan kommun och stat vid en statlig finansiering av skolan skulle innebära för andra kommunala verksamheter så som förskola, äldreomsorg och verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Det framgår inte av utredningen på vilka grunder dessa verksamheter skulle vara mindre prioriterade. Utredningen har heller inte i tillräcklig utsträckning belyst hur och i vilken omfattning andra sätt att tilldela resurser till skolan över tid påverkar resurstilldelningen till andra kommunala verksamheter.

En statlig finansiering av skolan och en statlig fördelning av resurser mellan huvudmän innebär både inom utredningens alternativ 1 och 2 en stor förändring för såväl skolor som huvudmän och annan kommunal verksamhet. Mot bakgrund av detta är det enligt Göteborgs Stad viktigt att inför ett eventuellt beslut noga utreda hur övergångsregler kan utformas. Verksamheterna måste ges rimligt med tid för omställning.

Statlig finansiering och kommunalt huvudmannaskap innebär risk för otydliga ansvarsförhållanden

Inom ramen för betänkandets alternativ 2 bedömer Göteborgs Stad att det finns stora utmaningar med den beskrivna modellen där huvudmannaskapet för skolan ligger på kommunerna, men ansvaret för finansieringen helt eller till stora delar är statlig. Finansiering och resurstilldelning hänger nära samman med huvudmannaskapet, och den beskrivna modellen innebär att ansvar och befogenheter inte hänger ihop. Göteborgs Stad menar att en sådan lösning medför en ökad risk för otydlig ansvarsfördelning mellan den kommunala och den statliga nivån, och att ansvarsutkrävandet för medborgarna därmed också försvåras. Det är vidare oklart hur statens ekonomistyrning i en sådan modell ska ske i förhållande till den kommunala huvudmannens styrning mot skolans kvalitetsmål. Utredningen menar också att en statlig finansiering bör finansieras genom en betydande skatteväxling mellan kommun och stat samtidigt som kommunen ansvarar för skolverksamheten. Det kommunala självstyret är starkt sammankopplat med kommunens beskattningsrätt för den verksamhet som kommunen ansvarar för att bedriva. Mot bakgrund av detta bedömer Göteborgs Stad att en sådan finansierings- och ansvarsmodell inte är en ändamålsenlig väg framåt.

Utredningen för också andra resonemang om olika sätt att stärka den statliga ekonomistyrningen när kommunen är huvudman för skolan. Flera av varianterna förefaller svåra att genomföra i praktiken. För att öka likvärdigheten förordar Göteborgs Stad, i stället för utredningens varianter med sektorsbidrag eller likvärdighetsbidrag, en modell med ökat generellt statsbidrag och införande av socioekonomiska komponenter i kostnadsutjämningsens delmodeller som berör skolan. Denna synpunkt har staden tidigare lämnat i sitt yttrande över En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28).

När det gäller finansieringen av skolan vill Göteborgs Stad också betona att resurstilldelning inte nödvändigtvis löser de utmaningar som finns inom skolan. Till exempel löser inte mer resurser kompetensförsörjningen i en situation med lärarbrist. Det är därför viktigt att en framtida styrreform också har fokus på hur pengarna bäst används, och vilka andra åtgärder än finansieringen som måste genomföras för att komma till rätta med skolans utmaningar.

Stärkt statligt ansvarstagande kan behövas inom vissa områden

Utredningen lämnar flera olika bedömningar som syftar till att stärka den statliga styrningen av skolan. Inom vissa områden delar Göteborgs Stad utredningens bedömning att en stärkt styrning kan behövas. Här kan särskilt nämnas ett statligt strategiskt ansvar för skolans kompetensförsörjning samt ett ökat ansvarstagande för professionsutveckling. Det saknas dock bedömningar i betänkandet kring kompetensutveckling för yrkeslärare med behörighet i ämneskunskaper men som inte har lärarutbildning. Fortsatt utredning på området behöver omfatta även denna grupp.

Göteborgs Stad bedömer det som positivt med ett ökat statligt ansvarstagande för it och digitalisering. Gemensamma digitala system kan bland annat underlätta hantering av data och dokumentation på ett likvärdigt och korrekt sätt. Möjligheten till statistik, analys och forskning utifrån insamlade data skulle också underlättas. Det finns dock en risk att en förändring där staten tar ett systemägarskap som innefattar drift av ett eller flera statliga system som är obligatoriska att använda ger försämrade förutsättningar för innovation, vilket riskerar hämma den digitaliseringsutvecklingen.

Vidare ser Göteborgs Stad positivt på att staten vidtar åtgärder som syftar till att höja kvaliteten på utbildning på entreprenad inom komvux. Det behövs en ökad enhetlighet kring sådan verksamhet ska genomföras.

Göteborgs Stad är också positiva till ett statligt ansvar för mottagande inom särskolan, eftersom det kan stärka förutsättningarna för att upprätthålla kvaliteten i utredningsförfarandet i kommuner som genomför få utredningar. Det behöver utredas vidare hur staten kan ta ett ansvar för att säkerställa en tillräcklig kompetens om skolformernas målgrupp och om hur man bäst genomför utredningar och bedömningar. Det behövs också ett förtydligande kring var utredningsansvaret ligger för elever som går direkt från förskola till årskurs 1 utan att först ha gått i förskoleklass. Det är viktigt att den statliga myndighet som får ansvar för uppgiften utvecklar en fungerande samverkan med bland annat elevhälsan.

Staten bör stödja ett systematiskt förhållningssätt till skolutveckling. Det är bra att praktisknära forskning, försöksverksamheten ULF samt förutsättningar för undervisningsutveckling betonas i utredningen. För att motverka glapp mellan teori och praktik behöver forskning i större utsträckning ta sin utgångspunkt i professionens frågeställningar, eftersom det ökar förutsättningarna för hög kvalitet i yrkesutövning och undervisning. Det behöver utredas vidare hur staten kan stödja och skapa förutsättningar att genom forskarskolor öka antalet forskarutbildade i skolan.

Utredningen bedömer att staten bör utveckla metoder och kunskap för att analysera och bedöma konsekvenserna av friskoleetableringar. Göteborgs Stad instämmer i detta.

Inom vissa områden behöver styrningen vara lokalt förankrad

En stärkt statlig styrning av skolan kan innebära minskade möjligheter till anpassningar efter lokala behov och förhållanden. Här kan till exempel nämnas utredningens bedömning att hanteringen av önskemål om skola och skolplacering inom grundskolan bör vara ett ansvar för staten. Göteborgs Stad instämmer inte den bedömningen. En sådan process kräver stor kännedom om lokala förhållanden. I annat fall är det inte möjligt för den placerande myndigheten att kunna ta hänsyn till alla de faktorer som behöver beaktas för att skolplaceringarna ska vara funktionella för skolhuvudmännen, och framför allt uppfattas som rimliga av elever och vårdnadshavare. Göteborgs Stad har tidigare framfört denna synpunkt i samband med sitt yttrande över remissen En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28). Dock skulle en statlig reglering av urvalskriterier vid skolplacering vara positivt för en likvärdig och rättssäker skolplaceringsprocess, då det skulle innebära samma regler för samtliga skolhuvudmän.

Ett annat exempel på behov av lokal anpassning gäller komvux. Lokala förhållanden inom till exempel en större stad som Göteborg kan innebära särskilda utmaningar. Vid ett förstatligande eller stärkt statlig styrning av vuxenutbildningen är det viktigt att beakta att det måste finnas möjlighet att kunna utgå från lokala förhållanden för att kunna möta behovet av vuxenutbildning utifrån både individens och arbetsmarknadens behov.

Vidare delar inte Göteborgs Stad utredningens bedömning att staten i ett system med kommunalt huvudmannaskap bör ansvara för tilläggsbelopp för elever med omfattande behov av särskilt stöd hos alla huvudmän. Många kommuner hanterar inte individuella ersättningar genom tilläggsbelopp. Även i framtiden kommer troligen majoriteten av eleverna med komplex problematik gå i en kommunal skola. Kommunen behöver ha kvar befogenheten att besluta om resurstilldelning för att kunna ta ansvaret för den enskilda eleven. En statlig ersättning som ska uppfylla statligt fastställda kriterier riskerar att försämra förutsättningarna för ett för eleven framgångsrikt samarbete mellan de lokala aktörerna.

Göteborgs Stad vill också nämna de bedömningar utredningen gör kring statens ansvar för planering och dimensionering av utbildning, i det fall kommunen är fortsatt huvudman. Det finns en risk att modeller där utbildningsutbudet inom exempelvis gymnasieskolan fastställs genom nationella eller regionala ramar riskerar att vara kostnadsdrivande för kommunerna, om det är kommunerna som ska finansiera utbildningen. Exempelvis kräver vissa yrkesutbildningar kostsamma investeringar. Är statens dimensionering felaktig finns det risk för att utbildningsplatser står

tomma och att kommunerna får bära kostnaden för dessa investeringar. Exemplet visar på svårigheten med en stärkt statlig styrning med bibehållet kommunalt ansvar för finansiering av skolverksamheten. Hur ett eventuellt stärkt statligt ansvar för planering och dimensionering ska gå till behöver utredas vidare. Det finns också behov att belysa hur ett ökat statligt systemansvar påverkar dimensionering och mottagningsförfarandet avseende introduktionsprogram i fortsatt utredningsarbete.

I betänkandet förs resonemang om att tilldelningen av resurser till fristående huvudmän bör separeras från den kommunala skolfinansieringen, och att tilldelningen bör skötas av staten i stället för de enskilda kommunerna. Det finns risk för att en sådan nationell resurstilldelning till friskolor bland annat inte tar tillräcklig hänsyn till skillnader mellan de kommuner där friskolorna etablerar sig vad gäller nivån på den kommunala skolpengen. Enskilda huvudmän kan i ett sådant system därmed komma att få både konkurrensfördelar och -nackdelar jämfört med den kommunala skolan. Förändringar som omfattar finansiering av fristående skolor har påverkan både på skolhuvudmännens och kommunernas planeringsförutsättningar. Utredningen har inte tillräckligt belyst konsekvenserna för skolsystemet som helhet vid en statlig finansiering av enskilda huvudmän och frågan bör utredas vidare.

Omfattningen av den samlade styrningen behöver ses över

Göteborgs Stad vill också betona att en ökad statlig styrning inte löser en bristande kapacitet hos huvudmännen, om huvudmännen inte har kapacitet att omhänderta styrningen. Bland annat konstateras det i utredningen Samling för skolan - Nationell strategi för kunskap och likvärdighet (SOU 2017:35) att många kommuner inte har kapacitet att leva upp till den idag redan omfattande statliga styrningen. Vid mer statlig styrning kan denna typ av kapacitetsbrist bli mer omfattande. Det är viktigt att staten hittar en balans mellan mängden styrning och huvudmännens förmåga att omsätta den. Det finns annars risk för att den statliga styrningen inte får önskade effekter.

Göteborgs Stad instämmer därför i utredningens bedömning att ett förstärkt statligt systemansvar behöver omfattas av en översyn av den statliga styrningens inriktning, omfattning och utformning så att styrningens olika delar bildar en helhet som stärker skolsystemets kapacitet att tillhandahålla utbildning av god kvalitet. Styrningen behöver vara ändamålsenlig, sammanhållen och långsiktig styrmodell och inte är mer komplicerad än nödvändigt. Det är positivt att utredningen påtalar vikten av att den uppföljning som staten tar initiativ till inom ramen för kvalitetssystemet också behöver vara användbar för huvudmännen.

Förändrad styrning kan påverka samverkan mellan skola och annan verksamhet

Skolhuvudmännen behöver samverka med många olika aktörer både på en samhällsnivå och på individnivå. I stor utsträckning sker samverkan mellan skolan och andra kommunala aktörer som till exempel socialtjänst och förskola, men också bland annat med regional hälso- och sjukvård och det lokala föreningslivet. Göteborgs Stad delar utredningens bedömningar att det kan finnas utmaningar kopplat till samverkan mellan kommun och stat vid förändrat huvudmannaskap för skolan. Etablerade samverkansformer mellan skola och andra kommunala verksamheter riskerar bland annat att, i alla fall tillfälligt, tappa kraft vid byte av huvudman. Staden instämmer i utredningens bedömning att staten bör utveckla former för samverkan med angränsande kommunala verksamheter så som förskola, kulturskola och socialtjänst

Även i det fall kommunen behåller huvudmannaskapet finns bedömer Göteborgs Stad att det finns risk för försvårad samverkan mellan kommunal skola och andra kommunala verksamheter i det fall skolan har en separat statlig finansiering, till exempel vad gäller socialtjänstens medverkan i skolverksamheten. Detta är viktigt att beakta vid en förändrad styrning, och konsekvenserna för samverkan mellan kommunala verksamheter vid en separat finansiering av skolan bör belysas ytterligare.

Reformen behöver ha en tydlig implementering och finansiering

I det fortsatta arbetet behöver de nationella beslutsfattarna ta ställning till hur omfattande en eventuell reform av skolans styrning ska vara. Oavsett hur långt staten vill gå i att stärka sin styrning delar Göteborgs Stad utredningens bedömning att det behöver finnas långsiktiga överenskommelser och en tydlig strategi för en lyckad implementering av en så pass stor reform som betänkandet omfattar. En eventuell reform behöver även utvärderas.

Göteborgs Stad vill också betona att reformer är resurskrävande, i synnerhet när det är av den storlek som beskrivs i föreliggande betänkande. I en fortsatt utrednings- och beslutsprocess är det därför av stor vikt att även denna fråga behandlas. Kommunerna behöver ersättas i enlighet med finansieringsprincipen vid ett eventuellt genomförande, så att inte resurser tas från skola eller annan kommunal verksamhet för att genomföra en statlig reform.

Det finns avgränsade bedömningar i betänkandet som kan få ekonomiska konsekvenser för kommunerna, även om endast delar av reformen genomförs. Det handlar till exempel statens ansvar för planering och dimensionering av utbildning, i det fall kommunen är fortsatt huvudman. Om ett utbildningsutbud fastställs genom nationella eller regionala ramar kan det vara kostnadsdrivande för kommunerna, om det är kommunerna som ska finansiera utbildningen. Till exempel innebär vissa yrkesutbildningar inom gymnasiet kostsamma investeringar. Är statens dimensionering

felaktig så att utbildningsplatser står tomma är det kommunen som får bära dessa kostnaden. Ett annat exempel är kompetensutveckling inom ramen för professionsprogrammet som sannolikt innebär kostnader för kommunerna när personal behöver frigöras från ordinarie arbetsuppgifter. Staten bör kompensera huvudmännen för sådana kostnader.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen antecknade representanterna från S, V och MP som yttrande en skrivelse från den 20 mars 2023 (bilaga A).

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 17 mars 2023 (bilaga B).

Emmyly Bönfors (C) antecknade som yttrande en skrivelse från den 20 mars 2023 (bilaga C).

Göteborg den 22 mars 2023
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Daniel Bernmar

Mathias Sköld

Yttrande angående – Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)

Betänkandet om statens ansvar för skolan är omfattande och har på grund av kort svarstid inte hunnit att hanteras i berörda nämnder. Det är olyckligt då den övergripande styrningen av svensk skola i högsta grad påverkar verksamheten i de lokala nämnderna, eleverna och skolans personal.

Den nödvändiga diskussionen om styrningen av svensk skola förtjänar en öppen och demokratisk debatt med utgångspunkt i vad som bäst gynnar eleverna och skolans personal, medborgarna och skattebetalarna. Tyvärr är betänkandets ansats, som formuleras i direktiven, inte att ge förslag på genomgripande förändringar i det svenska skolsystemet. Friskolesystemet har lämnats utanför utredningens uppdrag vilket tyvärr bidrar till att betänkandets bedömningar till stora delar inte är relevanta för Göteborgs Stad där närmare 25 procent av grundskolans elever, och mer än 50 procent av gymnasieeleverna, går i enskilt driven friskola. Inte heller förskolan ingår i utredningens uppdrag vilket omöjliggör det viktiga 0–19 års-perspektivet på barns lärande och utveckling i förhållande till statlig styrning.

En utgångspunkt för utredningen är att problematisera styrning i förhållande till att det finns 290 kommunala huvudmän som organiserar skola på olika sätt och med olika utfall. De fristående huvudmännen är dock betydligt fler, ca 800, och bedriver skolverksamhet i en mängd olika företagsformer, koncernstrukturer och under olika marknadsnamn. Friskoleägarnas fria etableringsrätt påverkar på kommunens planeringsförutsättningar och förmåga att fullgöra ansvaret för alla barns rätt till skola. Dagens marknadsskolesystem kostar det allmänna resurser med stor påverkan på styrningen av skolan.

Vi ser en risk i att gå vidare med att reformera skolsystemet och låta de fristående huvudmännen få ett parallellspår, skolan behöver ses i en helhet. Att inte beakta helheten riskerar att cementera det parallella skolsystem vi redan har idag, med resursslöseri och ökad segregation som följd.

Yttrande angående – Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)

Kommunaliseringen av skolan var det kanske enskilt största misstaget i svensk skolpolitik. Lärarkets status försvagades, skolans resurser urholkades och den administrativa bördan för lärarna ökade markant. SOU 2022:53 har övervägt både statligt huvudmannaskap och systemansvar.

Sverigedemokraterna anser att ett statligt huvudmannaskap är den i särklass viktigaste åtgärden för att skapa en likvärdig skola. Om det inte går att få politiskt stöd för detta är utredningens alternativa spår om systemansvar betydligt bättre än att nuvarande ordning med kommunalt huvudmannaskap fortgår.

Vi vill se statlig styrning med gemensamma riktlinjer och spelregler för kommunala grundskolor, gymnasieskolor och komvux. Vi ifrågasätter dock utredningens slutsats att det skulle ta så lång tid att fullt ut återinföra ett statligt huvudmannaskap när det bara tog några år att kommunalisera skolan. Vi menar att en reform av denna vikt måste påskyndas och genomföras snabbare. I Tidöavtalet finns för övrigt en viktig punkt om ökat statligt ansvar genom införande av en nationell skolpeng. SOU 2022:53 kommer att utgöra kunskapsunderlag i den utredning som kommer att sjasättas under mandatperioden.

Yttrande angående Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag

En remiss från utbildningsdepartementet om att utreda ett statligt ansvar för skolan är nu ute på remiss. Centerpartiet är negativt inställd till ett förstatligande av skolan och anser att idén om detta, med bakgrund av utredningen, bör avfärdas.

Det skulle både vara högst kostsamt, svårt och ta minst 20 år att genomföra utan att det går att visa på säkra positiva konsekvenser. Enorma statliga och kommunala resurser skulle gå åt till omorganisation istället för att fokusera på bättre skolor i hela landet.

Antalet huvudmän i Sverige skulle minska från ca 900 till ca 600 huvudmän. Majoriteten av dagens huvudmän skulle alltså vara kvar. Vi instämmer i SKR:s syn att en så genomgripande reform riskerar att försämra det som fungerar väl idag utan att åstadkomma de stora förbättringar som avses.

Vi ser också en risk med att ett ökat ansvarstagande riskerar att minska de identifierade fördelarna med dagens ansvarsfördelning, till exempel möjligheterna till den snabba omställning som har behövts, exempelvis under pandemin. Fördelarna med anpassningar efter lokala behov och förutsättningar har gång på gång varit tydliga och skulle med ett förstatligande eller för stark statlig reglering försvåras.

Centerpartiet tror på decentraliserad styrning och att beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt. Ett förstatligande skulle motverka just detta och riskera att lokaldemokratin kraftigt försämras när det lokala självstyret begränsas.